

Adviesraad Sociaal Domein Oegstgeest
p/a Gemeentehuis
Postbus 1270
2340BG Oegstgeest

Oegstgeest, 19 oktober 2020

Advies Evaluatie Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020

Geacht college,

De Adviesraad Sociaal Domein heeft de concept evaluatie van het Beleidsplan Sociaal Domein 2017-2020 met veel belangstelling gelezen. Het is een overzichtelijk en goed leesbaar document. Het geeft ook goed weer wat tot nu toe is gebeurd, welke doelen al zijn bereikt en waar extra aandacht nodig is. Door de aansluiting op de indeling van het beleidsplan komen alle 19 doelstellingen aan bod. Goed ook dat per doel een aantal aandachtspunten wordt gegeven voor de periode na 2020.

De evaluatie is wel erg gebaseerd op tellen en minder op vertellen. Door story telling van partners uit het werkveld worden situaties meer zichtbaar waardoor de lezer zich een beter beeld kan vormen.

Hieronder vindt u onze reactie.

Thema 1: Inwoners zijn financieel onafhankelijk

Doel 3: Minder inwoners hebben problematische schulden

Bij dit doel wordt de nadruk vooral gelegd op vroegsignalering en ondersteuning en de diverse vormen van schuldhulpverlening. Hulp en begeleiding wordt vaak gecompliceerd door strakke regels en boetes van grote schuldeisers waaronder de belastingdienst en andere overheidsdiensten maar ook postorderbedrijven etc. Inmiddels zijn een aantal grote steden er in geslaagd afstemmingsafspraken te maken met de grote schuldeisers waardoor de hulpverlening makkelijker wordt.

Advies:

Kijk bij de hulp en ondersteuning van mensen met problematische schulden ook naar de mogelijkheden om afspraken te maken met de grote schuldeisers. Maak hiervoor gebruik van de mogelijkheden die elders al zijn bereikt.

Vraag:

Bij de aandachtspunten voor de komende jaren geeft u terecht een belangrijke rol aan vroegsignalering. U noemt hierbij ook de mogelijkheid van huisbezoeken. Een van de lastige problemen bij vroegsignaleren is het bereiken van de doelgroep. Mensen met schulden willen dit graag voor de omgeving verborgen houden. Hoe wilt u de doelgroep bereiken?

Thema II: iedereen doet mee

Algemeen

Onder aandachtspunten voor de komende jaren staat: om de toename van het aantal maatwerkvoorzieningen te verminderen is het van belang dat wordt geïnvesteerd in algemene voorzieningen, het bieden van collectieve hulp en het bevorderen van burgerinitiatieven om de zelfredzaamheid en participatie van inwoners te verbeteren. Het streven naar minder maatwerk en meer collectieve voorzieningen is op zich prima maar juist daarbij spelen een goed gepositioneerde sociaal makelaar en het Sociaal Team een belangrijke rol. Zij moeten de individuele cliënt enerzijds ondersteunen bij het vinden van de route naar de algemene voorzieningen maar anderzijds ook zo nodig kiezen voor maatwerk. Niet iedereen is gebaat bij collectieve voorzieningen.

Advies:

Laat het verminderen van maatwerkvoorzieningen niet een doel op zich zijn maar zorg dat de cliënt de hulp krijgt die hij nodig heeft.

Doel 4: Meer vrijwillige inzet

Vrijwilligers zijn o.a. betrokken via een welzijns- of zorgorganisatie. Zij hebben meestal een goede band met deze organisatie. Bij wisseling van organisatie door een openbare aanbesteding is het niet vanzelfsprekend dat deze vrijwilligers hun werk willen blijven doen.

Advies:

Let bij een openbare aanbesteding ook op de rol van vrijwilligers. Als door de keuze van een grote, niet lokale organisatie de vrijwilligers afhaken komen de activiteiten in de knel.

Doel 5: Minder eenzaamheid

De toelichting bij tabel 7 wijkt af van de cijfers in de tabel. Volgens de tabel is de emotionele eenzaamheid bij 65+ in 2012 19% en in 2016 30%. Voor sociale eenzaamheid liggen deze cijfers op 36% in 2012 en 46% in 2016. De toelichtende tekst zegt dat bij 65+ de emotionele en de sociale eenzaamheid iets is gedaald. Als de cijfers juist zijn klopt de toelichting niet en is er sprake van een ernstige toename van eenzaamheid onder Oegstgeester 65-plussers. De cijfers zijn ook hoger dan in omliggende gemeenten. In de Bloemenbuurt, Rhijngeest en Buitenlust komt de meeste eenzaamheid voor.

Advies:

Gezien de cijfers is het belangrijk om actie te ondernemen, met name in de Bloemenbuurt, Rhijngeest en Buitenlust. Kijk of het project Samen tegen Eenzaamheid Oegstgeest voldoende specifieke aandacht heeft voor deze buurten.

Doel 6: Deelname kunst en cultuur neemt niet af

Bij de aandachtspunten voor de komende jaren wordt aangegeven dat de huisvesting vanaf 2025 van de Bibliotheek wordt onderzocht.

De bibliotheek is een ontmoetings- en informatiepunt. De afgelopen jaren is het aantal activiteiten toegenomen (Boekstart, de Voorleesexpress, Taalmaatjes voor anderstaligen, de Digicoach, de Volksuniversiteit). Het aantal vrijwilligers is tussen 2015 en 2019 gestegen van 20 naar 85. De huidige centrale locatie zorgt voor een goede toeloop.

Advies:

Maak bij de keuze van een locatie een zorgvuldige afweging. Een minder centrale locatie is misschien goedkoper maar het financiële voordeel mag niet ten koste gaan van de bereikbaarheid en de toeloop.

Doel 7: Meer zelfredzaamheid en inclusie voor de meest kwetsbare groepen

Mantelzorgers van mensen met dementie krijgen ondersteuning van Stichting EVA die onder andere “dementiemaatje” heeft opgezet.

Vraag: In Leiden wordt de Mantelzorgondersteuning van EVA onderdeel van Includio. In Oegstgeest worden de werkzaamheden van EVA voorlopig tot 31 december voortgezet. Wat gebeurt er daarna met EVA/mantelzorgondersteuning?

Doel 8: meer participatie van kinderen in minimahuishoudens

Naast de participatieregeling van de gemeente kunnen kinderen uit gezinnen met een minimuminkomen een beroep doen op het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en de Stichting Leergeld. Deze bijdrage wordt in natura gedaan.

Het is goed dat deze mogelijkheden bestaan.

Vraag:

Heeft de gemeente inzicht in het aantal kinderen dat gebruik maakt van deze mogelijkheden?

Thema III: Inwoners hebben een gezonde leefstijl

Algemeen

Wij missen bij dit thema aandacht voor de samenhang tussen de diverse doelen. Voor mensen met overgewicht is niet alleen voeding maar ook bewegen heel belangrijk. Beweegactiviteiten voor 65+ (de helft heeft overgewicht) kunnen helpen bij het voorkomen van valongelukken maar deze activiteiten zijn vaak ook goed voor de sociale contacten en het voorkomen van eenzaamheid.

Advies

Zet met name voor de 65+ in op laagdrempelige activiteiten, bijvoorbeeld het stimuleren via BUUV van wandel- en fietsclubjes, een toegespitst aanbod van sportverenigingen en de inzet van fysiotherapeuten met een fitnesszaal.

Doel 9: het aantal inwoners dat voldoet aan de landelijke beweegnorm neemt niet af

In tabel 14 ontbreken jammer genoeg veel cijfers. Zo is bijvoorbeeld nauwelijks bekend hoeveel mensen lid zijn van een sportclub. Wel voldoen veel mensen, zowel kinderen als volwassenen als 65+ aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen.

Thema V: Mantelzorgers zijn ondersteund

Doel 16: Minder overbelaste mantelzorgers

Ondanks alle aandacht voor de ondersteuning van mantelzorgers neemt het aantal overbelaste mantelzorgers in Oegstgeest toe. Doordat steeds meer ouderen thuis blijven wonen voorspelt het SCP een verdere toename van het aantal mantelzorgers in de toekomst.

Goede mantelzorgondersteuning is dus heel belangrijk.

Er zijn twee belangrijke aandachtspunten: de gemeente subsidieert Stichting EVA die informatie en advies, belangenbehartiging, verwijzing etc. biedt. In Leiden is Stichting EVA samengegaan met Includio. Het is nog niet bekend wat er na 31 december met Stichting EVA in Oegstgeest gebeurt.

Verder blijkt in de praktijk dat mantelzorgers vaak pas advies en ondersteuning vragen als de nood hoog is.

Advies

Het aantal overbelaste mantelzorgers in Oegstgeest neemt toe. Het is belangrijk dat er geen gat valt in de mantelzorgondersteuning door de veranderingen bij Stichting EVA.

Conclusie: reflectie op visie en besturingsfilosofie

4.3 Innovatie en transformatie

Hoewel het jeugdhulpgebruik in Oegstgeest ten opzichte van de regio de afgelopen periode niet is toegenomen zijn de kosten voor de jeugdhulp wel fors toegenomen. Dit geldt voor de hele regio. Innovatie en transformatie blijven met name op het terrein van de jeugdhulp nog ver achter bij de verwachtingen. De gemeenten zien nog onvoldoende innovatiekracht bij aanbieders om het tij te keren.

Advies:

Het is belangrijk dat gemeenten zich realiseren dat er een verband is tussen de financiële gezondheid van een organisatie, een meerjarenperspectief en (financiële) steun bij structurele implementatie van innovaties. Zonder deze voorwaarden wordt het voor een organisatie erg moeilijk om te innoveren.

4.4 Besturingsfilosofie en de doorontwikkeling daarvan.

Op dit moment bestaat in Oegstgeest de subsidieregeling Sociaal Domein Oegstgeest. Leiden en Leiderdorp hebben inmiddels het welzijnswerk in brede zin aanbesteed waarbij uiteindelijk één partij verantwoordelijk is voor de gehele opgave op het terrein van welzijnswerk.

Het is goed dat de gemeente Oegstgeest bij het tot stand komen van het nieuwe beleidsplan allereerst de inhoudelijke ambities wil vaststellen en wil bezien of de huidige aanbieders deze ambities kunnen waarmaken voordat bepaald wordt welke vorm van opdrachtgeverschap en inkoop passend is. Aan elke vorm zitten voor- en nadelen, zoals aangegeven.

Advies

Wij realiseren ons dat de keuze voor de vorm van opdrachtgeverschap lastig is. Maar Oegstgeest kan gebruik maken van de kracht van een kleine gemeente waar een groter aantal kleine organisaties waarschijnlijk samen meer bereiken dan één grote organisatie. Dit betekent uiteraard wel dat een goede samenwerking onmisbaar is.

Tot slot

Dit beleidsplan loopt tot en met 2020. In het evaluatiedocument zijn al aandachtspunten en randvoorwaarden voor het nieuwe beleidsplan geformuleerd. Wat is de verder planning? Wij willen graag betrokken worden bij het nieuwe beleidsplan.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviesraad Sociaal Domein Oegstgeest,

Marianne Kooijmans, voorzitter

Adry Lodder, secretaris

